

5 marca 2008 r. w Kazimierzu Dolnym odbyła się jednodniowa konferencja poświęcona nowym formom pracy pt. *Job-sharing – odpowiedź na nowe wyzwania rynku pracy*. Konferencja była podsumowaniem pierwszego etapu projektu realizowanego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, finansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny pt. *Praca dla dwojga*. Partnerami projektu są: Śląska Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości w Gliwicach (jako administrator projektu), Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” w Warszawie oraz Stowarzyszenie na Rzecz Rynku Pracy „S-TO-S” w Warszawie, Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach, Zarząd Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność” w Katowicach, Rada OPZZ Województwa Śląskiego w Katowicach, Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Katowicach.

W spotkaniu wzięli udział eksperci zajmujący się elastycznymi formami zatrudnienia, partnerzy społeczni uczestniczący w projekcie oraz beneficjenci projektu. Konferencję otworzyła prezes Śląskiej Fundacji Wspierania Przedsiębiorczości, Bożena Gabryel oraz dyrektor Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog” dr Wojciech Misztal.

Jako pierwsza zabrała głos Karina Śliwa, koordynator projektu *Praca dla dwojga*, która przedstawiła cele oraz rezultaty projektu. Powodem zajęcia się tą tematyką było poszukiwanie rozwiązania dla kobiet, które zmuszone są godzić role rodzinne z zawodowymi, pomoc w ich aktywizacji zawodowej oraz utrzymaniu uzyskanej pracy. Referentka wyjaśniła krótko, na czym polega idea *job-sharingu* i w jakich obszarach można wdrażać tę formę elastycznego zatrudnienia.

Podstawowym zadaniem było sprawdzenie, czy model *job-sharingu* stosowany w innych krajach sprawdza się również na polskim rynku pracy. Beneficjenci, do których adresowany był projekt, stanowią trzy różne grupy:

- po pierwsze, kobiety, które po urodzeniu dziecka mają problem z powrotem na rynek pracy,
- po drugie, pracodawcy, którzy poszukują nowych rozwiązań zatrudnienia,
- po trzecie, pracownicy szeroko rozumianych instytucji rynku pracy (pracownicy służb zatrudnienia, Ochotnicze Hufce Pracy, agencje zatrudnienia, instytucje szkoleniowe, instytucje dialogu społecznego oraz instytucje partnerstwa lokalnego).

W ramach projektu prowadzone zostały dotychczas trzy tury badań socjologicznych, które miały na celu diagnozę sytuacji oraz identyfikację tych obszarów, w których można byłoby wprowadzić elastyczne formy zatrudnienia. Opracowano procedury zatrudnienia w systemie pracy dzielonej *job-sharing* oraz koncepcje punktów informacyjno-doradczych tworzonych w powiatowych urzędach pracy i agencjach zatrudnienia. Ponadto zorganizowano szkolenia zawodowe dla doradców, szkolenia aktywizacyjne, staże, seminaria, spotkania z pracodawcami i bezrobotnymi, konsultacyjne dla pracowników instytucji rynku pracy. Staże testowane były na stanowiskach administracyjno-biurowych.

Kolejne wystąpienie dotyczyło działań podejmowanych w ramach współpracy ponadnarodowej w projekcie *Women agreement*, które zaprezentowała Lucyna Przyborek, koordynator zadaniowy projektu CPS „Dialog”. Celem projektu była promocja praktyk zwalczania dyskryminacji i nierówności na rynku pracy oraz wypracowa-

nie innowacyjnych rozwiązań w tym zakresie. Referentka przedstawiła w skrócie działania i cele projektu w różnych krajach Europy (Włochy, Czechy, Hiszpania) oraz podejmowane wspólnie działania w ramach współpracy: wizyty studyjne, wspólne konferencje dla beneficjentów narodowych, opracowanie poradnika „dobrych praktyk”.

Dr Lucyna Machol-Zajda z Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych przedstawiła korzyści i problemy wiążące się z zastosowaniem elastycznych form pracy. Referentka położyła nacisk na pojęcie „praca”, a nie „zatrudnienie”, które nierzadko rozmaicie jest rozumiane (jest to związane chociażby z różnymi perspektywami: pracodawcy i pracownicy; tego, czy zjawisko jest znane, czy nie itd.) i prowadzi do błędnych interpretacji, zwłaszcza w kontekście mówienia o wprowadzaniu nowych rozwiązań na rynku pracy (np. zapominanie o rozróżnieniu na elastyczność zewnętrzną i wewnętrzną, elastyczność funkcjonalną, finansową i lokalizacyjną). Wśród poruszonych zagadnień znalazły się: ruchomy czas pracy, telepraca, *flexicurity* oraz zagadnienie *job-sharingu*, któremu przede wszystkim poświęcona była konferencja.

Referentka podkreśliła wagę projektu, którego celem jest implementowanie nowych, często słabo znanych rozwiązań w obszarze elastycznego zatrudnienia. Zwłaszcza, że – zdaniem referentki – wielokrotnie pojęcie elastyczności, które zdominowało dyskurs o rynku pracy, używane jest jako słowo klucz, za którym nie kryje się żadna informacja oraz wiedza (zarówno u pracowników, jak i pracodawców). Wśród najczęściej popełnianych błędów w mówieniu o elastyczności jest między innymi: pomijanie rodzajów elastyczności oraz pomijanie warunków koniecznych do wprowadzania elastycznych form, utożsamianie elastyczności z deregulacją rynku pracy.

Kolejny referat przedstawiony przez mgr Dorotę Głogosz z Instytutu Pracy i Spraw Socjalnych dotyczył praktycznego zastosowania elastycznych form zatrudnienia w kontekście obowiązującego prawa pracy. Prelegentka wskazała na rozmaite bariery obecnego prawa pracy, blokujące bądź wręcz wykluczające zastosowanie elastycznego czasu pracy. Jedyny obszar, w którym można mówić o elastycznym czasie pracy, to zadaniowy czas pracy, w którym pracę rozlicza się poprzez rezultaty, realizację wykonania konkretnego zadania, a nie poprzez czas pracy, jaki pracownik spędza w miejscu pracy.

W referacie przytoczone były również rozmaite praktyki i doświadczenia w omawianym zakresie w innych krajach. Referentka omówiła także niestandardowe, nietypowe rozwiązania w organizowaniu czasu pracy, jak: przerywany czas pracy (Polska jest na 7 miejscu wśród krajów, które stosują to rozwiązanie) czy praca w domu (telepraca), które charakteryzują się wydłużonym, dobowym czasem pracy (ale nie przynoszącym też – zdaniem referentki – wystarczającej kompensacji w postaci samodecydowania o miejscu i czasie pracy).

Wiesław Zaleszczyk (Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Rynku Pracy „S-TO-S”) przedstawił działania, jakie w ramach projektu wykonano Stowarzyszenie S-TO-S. Na szeroką skalę zorganizowany został cykl seminariów i szkoleń dla pracowników i instytucji rynku pracy na temat elastycznych form pracy, z położeniem nacisku na *job-sharing*.

Szkolenia trwały od kwietnia 2007 r. do stycznia 2008 r. i objęły blisko 450 osób. Celem szkoleń było przekazanie wiedzy na tematy elastycznych form zatrudnienia,

wyposażenie w umiejętności pomocy i doradztwa w tym zakresie.

W kolejnym wystąpieniu głos zabrali praktycy, a mianowicie beneficjenci projektu *Praca dla dwojga*. Małgorzata Kornaga zaprezentowała swoje doświadczenia w realizowaniu projektu w Młodzieżowym Domu Kultury w Gliwicach. Projekt trwał 6 miesięcy i polegał na stworzeniu teatru kukiełkowego. Rezultatem podjętego działania było nawiązanie współpracy z Domem Kultury po zakończeniu projektu.

O praktycznym zastosowaniu elastycznych form zatrudnienia mówiła również reprezentantka pracodawców, Barbara Bekiel z Centrum Języków i Zarządzania (wprowadzenie elastycznego czasu pracy na przykładzie prowadzenia sekretariatu w instytucji szkoleniowej, który umożliwiał zatrudnionym godzenie życia zawodowego i rodzinnego. Korzyścią dla firmy było przede wszystkim zmniejszenie absencji pracowników).

Referentka pochwaliła projekt, uważając go za bardzo pozytywny i skuteczny.

Konferencję zakończyło wystąpienie Piotra Dudy, przewodniczącego Regionu Śląsko-Dąbrowskiego NSZZ „Solidarność”, na temat roli partnerów społecznych w projektach unijnych na przykładzie działalności własnego związku zawodowego. Referent przywołał różne programy, które były udziałem NSZZ „Solidarność” oraz rezultaty tych działań, które polegały na aktywizacji bezrobotnej młodzieży z regionu Śląsko-Dąbrowskiego, szkoleniach dla osób bezrobotnych mających na celu przekazanie informacji o rynku pracy, poszukiwaniu pracy, autoprezentacji oraz utworzenie związkowego doradztwa zawodowego w województwie śląskim.

Konferencję zamknął dr Wojciech Misztal, który podziękował wszystkim referentom i uczestnikom za aktywne uczestnictwo w obradach.